

SKRÆDDERE

OG SPRÆDEBASSER

FRA den gang Eva bundt det første figenbladeskørt om Adam og sig selv har der hos kvinder været en evig konflikt mellem hendes fra sydstadstet modarbejde skamfreløse og lysten til at klæde sig af. Den følelse har manden fuldkommen undgået. Det er ham også temmelig ligegyldigt om hans festdragt og dagligbrød er fra i fjor eller endda år tilbage! At kvinder ikke resonerer sådan kan de parisiske modecreatoreur være glade for. Det har da også medført, at den civiliserede verdens modeomkostning rider over en kapital, som blot står tilbage for levestandarden i det store! Det er jo også et tegn på kvindens dårskab at der er ca. 90.000 modebutikker i Paris.

Nu er det absolut ikke skid, som gerne påstås, at mænd er for oplyste til at beskæftige sig med noget så infernt som det. Det er blot herrekrædderne, der mangler mod og fantasie til at lægge new looks. Hver sæson møder de op med de modeller, hvor det nye indskrænker sig til lidt næseri med lejls længe og brede og lidt flyten om på knapperne. Endnu sidste stadiet de to knapper over kjolens snude, der er et relit fra den tid, mænd har bæltet til kården. Men hvorfor er herrekrædderne så passiv? Hvorfor bærer man ikke en herrecreatoreur navn, mens Paris' dammodecreatoreur er berømte som filmsjerner, folbospillere og den sidste verdenskrigs generaler. Grunden er den, at skredderlægen for mand i London, den forlængst berømte Davidsen har udtalt: »Løstrevet, hvem det er, ja, er, er det en Vorherre selv: Et må I vide. Er man ikke klædt som Georges Ben Brummell, er man ikke klædt som en engelsk gentleman bør være. Og da skredderen i Saville Row ender retter sig efter dette dekret og da smidde alverdens skreddermestre i andre lunde retter sig efter den, har man forklaringen på hvorfor herremøden er så centret den samme fra år til år.

I sin bog kalder Carlo Franzoni Brummell for den berømteste af alle englandere. Simpelt hen fordi han ikke er noget menestoligt væsen, men oplyst til et symbol. Et bogstift citerer Byron: »I would rather be Brummell than Napoleon. Utvivlsomt mente lorden at han kun havde en ligemand, og det var denne the king of grace by grace som Bruden også kaldtes. Det, der imponerede skredderlægenes oldemænd var Brummells revolutionerende budskab: »For at være virkelig elegant klædt, må ingen bemærke kroppen som en enkel ramme om et — helst smukt — billede.

Lige noget med forgyldning, guldbroderet, gråvædet stoffet som brokade, fløj, silke i på-fuglelæver, Overlad det til den fede prins af Wales, ufrøbarhedsmænd og officerer. De har brug for at være opmærksomme. Den frie gentleman viser sin personlighed i sine klædesnit.

DET var jo et virkelig fremtids budskab. Men forklædte det, at trods Brummell, der ofrede sin formue, ja hele sit liv på at klæde sig smagfuldt, alligevel var enig med bibelsk skriftstad at kroppen er vigtigere end klæderne. Til vildeste bestyrelse for medlemmer af de fornemste klubber han færdes i, dekreterede han, at ingen virkelig gentleman brugte parfume. Det gjorde de alle, for uden den stank de som de små rovdyr i zoologisk have. Brummell derimod, der opholdt sig dagligt et par timer i badecarret, og skittede linned mindst tre gange dagligt, duffede af renvaskethed. Hans linned skulle i øvrigt helst tørres på en solhoid engs grønne græs og dufte heraf. Når englanderne nu skal være mere kropssneilte end andre folk, skyldes det ham.

DET var jo ikke til at undgå, at der gennem tidene har været opvækkelse mod dekretet fra Saville Row. Skredderens herremøder virkede mere og mere kedssomme og kedssomme, som det hedder med et fint ord. Hyperestetikeren, skredderlægen, paradedemagere Oscar Wilde forsøgte at gøre grin med dem. »Møde er det min herre selv, umoderne, det andre herre. Det paradoks at være skredder voldsmot. »I kjole og hvidt kan selv en bonker fly for at være civiliseret. Hvor civiliseret mindst af alt var tænkt som smugnerne. Det var også en udfordring, når han påstod, at »Møde er så borslig, så uuelholdig, at vi må forandre den hver sjette måned. Han forsøgte sig da også som modecreateur, og det var hans stolthed, at alle Londons modeløper, hver for sig erklærede, at de havde været model til hans retningsfigur, Dorian Gray.

Det krænkede altid Herman Bang, når man mandede ham om Oscar Wildes eksistens. Han påstod, han aldrig havde læst en linje af dennes værker. Men mere end andre dødelige, modtager digterne budskaber ad telepatisk vej. Der har sikkert aldrig eksisteret så indfulde og store skabbale, som disse to. Wilde pointerer også dette med sit paradoks: »at være naturlig er simpelt hen skaberi. På minde måder ligner disse to geniale skribere hinanden. Her skal kun nævnes at Bang også optrådte som modecreateur. Certosherne, de eneste, der her-

hjemme har gjort oprør mod det Brummellske tyranni, var hans creatur.

Certos er det italienske navn for den franske likør Chartrouse, hvis gullig-grønne farve passede godt til Certosherens ansigtfarve. I modsætning til de vrede unge mænd, var disse ynglinge kun blaserede. Det var også certos. Første gang Bang brugte ordet var i en artikel om London, hvor det skulle udfordres Dandysitet. Emman har et portræt af en sådan Dandy i sin novelle Hjørth og Michel-sen. Modellen er digteren Helge Rode, der kort tid, ligesom sin broder Ole, var certos.

SCENEN er kgl. hofskredder Rasmussens skredder-etablissement på Østergade, hvor dagtidens sprædbusser og tøj-jonur dagligt mødes. Hjørth er i færd med at bestille sig en ny habit, da Oleen åbner og en ny kunde træder ind. »Det var en høj, meget smuk og ganske ung herre, udstyret efter alermest moderne. En pålænde lille og smalskygget cylindrehat og ham dybt ned i panden, næsten ud på næsen. Skinnende hvide, kvarterbøjle lipper indskudte halsen. Et vidrigt fantastisk mønstret krant dækkede fuld-sædligt hans brystkasse. Skodene på hans langlivede figurfrakke af loden gulvstof stode under knæhøjden, så man kun så et kort stykke af hans hvide, runderede benklæder over halsen på de lakerede støjler. Han bevægede sig med nervøs, hastig skridt hen til disken, en smule forvæjlet, som trykget i et kane af den tykke knippliggende stak, som han holdt i halv alen ud fra kroppen med håndtaget mod jorden. En sådan mode, lige som de for identriske dammode, kan ikke holde sig længe. Men det her skredderen vel ikke noget ind.

Der kræves altid et vist mod til at udsætte sig for offentlig latter, men Bang ejede dette mod. På Sør Akademiet afsluttede han en diskussion med rektors datter om påklædning med bemærkningen: »Vi mødes til skoleballet — i lyserødt. Og han mødte op i lyserødt. Senere efter certos-perioden lancerede han en festdragt: livkjole med halvtænder, halvhandsker og knipplingsmanchetter. I stedet for slips et similismykke, der skulle tage sig ud for agte. Senere til sine berømte oplæsninger nøjedes han dog med at optræde i kjole og hvidt med en hvid Malmation i knaphullet. Meget vigtigt for »knaphulsbløsten er den eneste, der forer naturen med kunsten. Det kunne undtænket hændte at en publikummer krævede pengene for billetten tilbage, fordi »skabedret« ikke optrådte kostumeret, som han var afbildet af vittighedsbilledet »Punch.

Meget fint påstod Bang, at man har sine klæders sjæl. Den skal man lede godt efter i de færdigviede habitier, som ekspedienter i størmagasinerne haler ned af en stang, og som nu de 60 procent af mænd bærer. Sjæl finder man måske mere af hos opvækkere, der har lanceret fuglekstræmmeløden. Sådan kaldet, fordi man klæder sig på ganske uden hensyn til om klædningsstykkerne passer til hinanden. Festdragten synes at være en slags fiskestekt-trøje (eller is-handsk trøje) flonede eller blue jeans bukser og apotelsandaler. Der er de lusse, der foretrakker spidse sko, de såkaldte spid-fre. De er et relit fra de berømte snabelsko, hvor man ligefrem kunne måle bererens formhøide af snabelens længde. Akkurat som militær rang måles efter stjernerne på en uniform. Det er sagt, at mode slet ikke bestemmes af snobber, kunstnere, endige skreddere, men er et udtryk for tidens stil. I så fald er fuglekstræmmen et udtryk for den dadaistiske og surrealistiske stil.

Nu har jo USA skubbet old England tilbage på de fleste områder og i New York har man begyndt et interessant eksperiment med herremøder. For første gang i det hvide Hus har man ansat en mand, der skal tage sig af public happiness: lykke til masserne. Folket har brød nok, folkeforlystelser nok, alt det Juvelen for ca. 1900 år siden mente var nødvendigt. Nu skal folket også blive lykkelige med kultur, kunst og æstetik under æstetisk sortter herremøder. Derfor sidder kunstnere i New York og tegner modeller. Nogle har ladet sig inspirere af barokkens herredragter. Andre skal have lavet udkast til dragten, der minder om den stiliserede pilotdragt, en af Williamsens figurer på hans store relief bærer. Som alle kunstnere gennem tidene er de fleste begejstret for ideen. Den vil også tage sig ud på en knallert.

Det var jo den toga-klædte Quantilian der med sit vevstærum reddet skatte skredderens ynglingslignende. Klæder skaber folk. Meningen er dog, at forskellig pyn på en toga giver udtryk for personens formhøide. Hvad folket kan interessere sig for ikke Quantilian! Påstod nok har man iagttaget hos Han-Chimpanser, at når de pynter sig med blomster, kvæde, blade eller lignende, opfører de sig med samme værdighed, som kan ses hos gallaklædte embedsmænd, officerer og hampilgde. Forfatteren til »den lappede lappedekrædder Carlyle« skrev også: »jo mere jeg spekulerer over det, jo mere

Kvinden har altid haft en veludviklet sans for at klæde sig på og af-skønt oprettelse af herremøder m.m. er mandens påklædning med ganske få ændringer ved væsentlige detaljer stadig lige fantasifuld. Forfatteren Poul Knudsen gør dog her opmærksom på nogle navne, som lyser op i den maskuline klædedrags historie

Tegning: BENT KATZEFF